

Summary

EFFICIENCY OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING SOCIAL SCIENCES FOR FOREIGN STUDENTS

Bilanov O. S., Zinchenko N.A.

Key words: innovative technologies, interactive methods, education quality.

High-quality training of foreign students in Ukraine is a current requirement, which demands the restructuring the methods and forms of education activities as well as the principles and approaches to their training and education. The purpose of this article is to provide theoretical substantiation of efficiency of interactive teaching social sciences for foreign medical students. Training of foreign citizens has its own peculiarities that have to be considered as the language barrier, the culture, national traditions, as well as the outlook and upbringing. Therefore, the search for effective educational strategies and teaching techniques, including interactive, is one of preconditions for improving the quality of education, which in turn will contribute the rating of our country in the global education system.

УДК:37.016:61:378.096:616.314

Булат Л.М., Лисунець О.В., Дідик Н.В.

СУЧАСНІ ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ МЕДИЧНОГО ВИШУ

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

В статті висвітлені новітні підходи щодо організації та якості надання медичної допомоги населенню, що потребує кваліфікованого кадрового резерву. Розвиток суспільства і навчально-виробничих технологій має чіткі запити щодо фахово та інформаційно освічених, комунікабельних спеціалістів, здатних вести діалог на рівних з колегами і пацієнтами заради досягнення мети – збереження здоров'я та якості життя своїх підопічних. Такі вимоги здатні задовольнити сучасні інтерактивні технології навчання. Представлені результати впровадження інтерактивних методів навчання, а саме «методу мозкового штурму» та методу Табі у педагогічний процес викладання педіатрії для студентів 4 курсу стоматологічного факультету, що дало можливість покращити успішність студентів та забезпечити вчасну ліквідацію академічної заборгованості.

Ключові слова: освітній процес, педагогічне мислення, комунікативна компетенція, інтерактивні технології навчання

Вступ

Європейська політика охорони здоров'я – «Здоров'я – 2020», розробена Всесвітньою організацією охорони здоров'я, та Національна програма «Здоров'я – 2020: український вимір» покликані забезпечити досягнення повного потенціалу здоров'я і розвитку суспільства та зменшити втрати від керованої захворюваності й смертності [4]. Керуючись принципом міжсекторальної та мультиміждисциплінарної дії в організації надання допомоги населенню, на часі є потреба у висококваліфікованих фахівцях, котрі досконало володіють сучасними інформаційними і комунікативними технологіями [1,3,6] Разом з тим, інтеграція в Європейський освітній простір вітчизняних медичних вишів передбачає розбудову нової парадигми вищої освіти, в основі котрої впровадження в учбовий процес інтерактивних методів викладання, скерованих на освітній ріст студента та викладача [11,12]

Знання, продемонстровані студентами III-IV курсів стоматологічного факультету на клінічних кафедрах, відображають, у переважній більшості, задовільний рівень засвоєння теоретичного матеріалу, практичних навиків та умінь і виглядають достатньо відірваними від загального сприйняття організму дорослих та маленьких пацієнтів [5,13] Студенти здатні засвоювати матеріали навчально-методичних рекомендацій,

однак активність і продуктивність самопідготовки здебільшого залишається проблемною. Враховуючи специфіку стоматологічної справи, майбутні лікарі акцентують свою увагу і зусилля, передусім, на фаховій майстерності та знаннях. Однак, внутрішні хвороби і педіатрія дають можливість правильно оцінити загальний стан пацієнтів та передбачити можливі несприятливі соматичні наслідки маніпулятивного та медикаментозного втручання лікаря-стоматолога [2]. Відтак завдання викладачів клінічних дисциплін зацікавити, продемонструвати актуальність і буденність проблем внутрішньої медицини і педіатрії, без розуміння котрих не можливе становлення фахівця з вищою медичною освітою.

Рукам і знанням лікарів довіряють пацієнти своє здоров'я і життя споконвіку. Підтвердженням цього є слова Наполеона I: «Я не вірю у медицину, але я вірю у свого лікаря Корвізара». Тому важливо спонукати майбутніх лікарів до особистісного та освітнього росту, аргументованого і переконливого захисту своєї точки зору, структурованого і грамотного викладення своїх знань і умінь [10,14].

Сучасна фахова підготовка медичних працівників має забезпечити потреби системи охорони здоров'я у висококваліфікованих та конкурентноспроможних спеціалістах. Відповідно професійне становлення можливе за умови наявності

глибоких теоретичних знань, ґрунтовних практичних навичок та вмінь, отриманих на додипломному етапі здобуття медичної освіти, та постійного безперервного підвищення кваліфікації під час самостійної практичної діяльності. Зважаючи на потужний інформаційний та науко-технічний розвиток суспільства загалом та медичної галузі зокрема, доцільним та логічним є пошук нових методик викладання дисциплін у медичних вузах з метою підготовки кадрів, спроможних працювати над своїм постійним фаховим зростанням на післядипломному етапі. [6,7,8]

Мета дослідження

Удосконалення викладання педіатрії на клінічній кафедрі шляхом залучення методів інтерактивних технологій навчання студентів IV курсу стоматологічного факультету.

Матеріали та методи дослідження

Для глибокого та всебічного вивчення тематики практичних занять з дисципліни «педіатрія» студентами 4 курсу стоматологічного факультету було залучено декілька методів інтерактивних технологій навчання, а саме: метод «мозкового штурму» та метод Таби.

Метод «мозкового штурму» передбачає проведення практичного заняття в 3 етапи: по-перше, постановка проблеми, по-друге, генерація ідей, по-третє, комбінація, відбір та оцінка ідей. Тобто перед аудиторією моделюється конкретна клінічна ситуація, котра вимагає плану диференціально-діагностичного пошуку, клінічного мислення і переліку лікувально-профілактичних заходів. Таким чином студенти стають реальними учасниками діагностично-лікувального процесу і отримують додаткову мотивацію щодо нагальності знань і вмінь, які мало пов'язані із стоматологічною практикою. Разом з тим, обговорення відхилень від вікової норми, виявлених при огляді, та зміни результатів додаткового лабораторно-інструментального обстеження дають можливість вибудувати патофізіологічні ланцюги і моделювати морфологічні особливості органів і систем в перспективі перебігу того чи іншого захворювання. Інтерактивна технологія навчання «мозковий штурм» дозволяє залучити до роботи всю аудиторію, тобто виховати командний дух співпраці і вмотивувати студентів до вивчення внутрішньої медицини та педіатрії.

Метод Таби дозволяє толерантно організувати попередній контроль вихідного рівня знань студентів, що дозволяє динамічно змінювати складність запропонованих завдань відповідно до рівня підготовки студентів. Суть методу Таби полягає у тому, що викладач для успішного та якісного засвоєння матеріалу студентами розробляє перелік питань, які допоможуть вибудувати

хід заняття таким чином, щоб кожний студент був не лише опитаний та оцінений, а і взяв участь у обговоренні теми, що вивчається, та запропонував свої варіанти вирішення поставлених завдань. На практичному занятті слід відповісти на запитання, що відкривають обговорення теми заняття, зазвичай, це питання епідеміології, етіології. Наступний блок запитань дає змогу узагальнити та деталізувати засвоєний матеріал – це питання патогенезу та патоморфології перебігу захворювання, а також запитання, що визначають конкретні клінічні приклади та змушують студентів розмірковувати над формулюванням клінічного діагнозу, плану обстеження та лікування. Підібрані таким чином та в такому порядку запитання для студентської аудиторії сприяють формуванню довірчих стосунків поміж студентами групи під час вивчення нового матеріалу, оскільки, крім індивідуального контролю знань з боку викладача, існує не нав'язливе усунення прогалин у знаннях одногрупниками один у одного, що зрештою підвищує освіченість, вчить толерантному спілкуванню та вмінню слухати і почути опонента. Зрештою, завдяки запропонованій методиці студенти оволодівають новим матеріалом, надбудовуючи набуті знання на фундамент попередньо опанованих дисциплін та тематичних планів, що робить освіту системною та ґрунтовною.

Таким чином, поєднання двох методик інтерактивного навчання на практичних заняттях із внутрішньої медицини та педіатрії дозволяє організувати як індивідуальну так і роботу у групах, а також сприяє творчому росту студентства, спонукає до науково-дослідницької діяльності.

Результати та їх обговорення

Аудиторна робота із вивчення дисципліни «педіатрія» проводилася у чотирьох групах студентів 4 курсу стоматологічного факультету загальною чисельністю 42 чоловіки. План практичних занять був представлений 12 темами згідно робочих програм вивчення дисципліни, затвердженими на методичному засіданні кафедри, охоплював питання фізіології та патології періодів дитячого віку, особливості фізичного, психомоторного розвитку, вигодовування дітей першого року життя та анатоμο-фізіологічні особливості і методику обстеження і семіотику уражень серцево-супинної, дихальної, видільної, травної системи. Також вивчалися деякі дитячі крапельні інфекційні захворювання і календар щеплень. Студентам було прочитано 4 лекції відповідної тематики.

Середній вік студентів у академічних групах склав $21,5 \pm 1,5$ р. Гендерний розподіл у групах був наступним: 74% юнаки і 26% – дівчата (рис. 1).

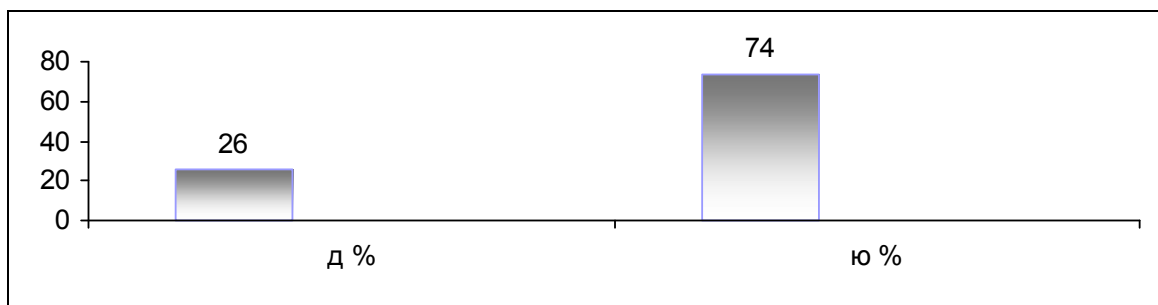

Рис. 1. Гендерна структура груп.

Значущим в організації педагогічного процесу, із залученням інтерактивних технологій навчання, було те, що близько 9,5% студентів уже здобули медичну освіту першого рівня з присвоєнням кваліфікації «медична сестра», 21,4% мали власний практичний досвід догляду за здоровими новонародженими дітьми та дітьми із супутньою перинатальною патологією, а ще 2,3%

студентів здобували другу вищу освіту із фаху фінансів та аудиту та мали досвід роботи зубним лікарем близько 6 років. У 66,8% студентів базовою освітою була повна середня освіта, із них 25% загальноосвітню середню школу закінчили із відзнакою (рис. 2).

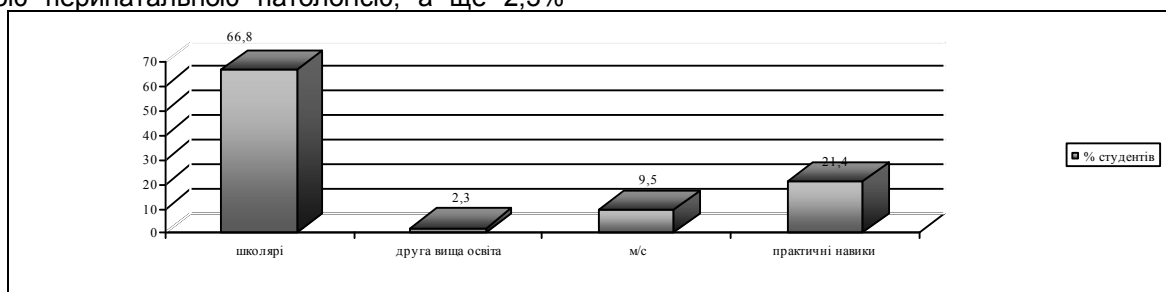

Рис. 2. Фахова структура груп.

Загальна оцінка ефективності залучення інтерактивних технологій навчання у педагогічний процес проводилася на підставі аналізу поточної успішності із дисципліни «педіатрія». Серед студентів не було виявлено таких, що мали не ліквідовану академічну заборгованість у встановлені терміни. Середній бал успішності у групах

складав 3,91. Було встановлено, що 69% студентів 4 курсу стоматологічного факультету, у яких проводилися заняття із застосуванням інтерактивних методів навчання, мали середню поточну успішність 3,18, у 9,5% студентів – 3,96, у 14,3% – 4,0, 7,2% -4,5 ($p \leq 0,05$) (рис. 3).

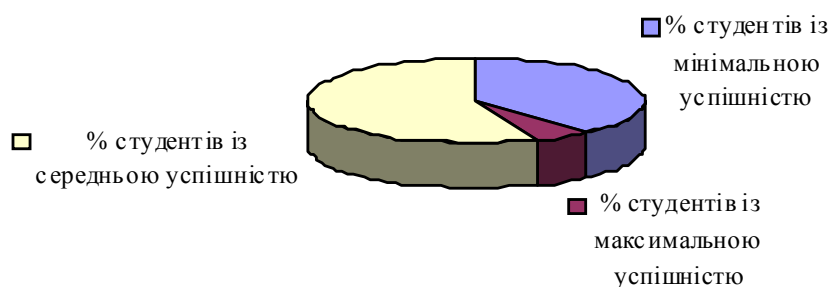

Рис. 3. Успішність студентів.

Разом з тим, у групах де застосовувалися методи інтерактивного навчання, привертає увагу відсутність і/або вчасна ліквідація академічної заборгованості, пов'язаної із пропусками занять.

Застосування методів «мозкового штурму» та Таби на практичних заняттях із педіатрії поряд із рутинними методами аудиторної роботи зі студентами старших курсів медичних вишів дозволило покращити показники поточної успішності та попередити виникнення, а також забезпечити вчасну ліквідацію академічної заборгованості у студентів стоматологічного факультету. Таким чином, нагромаджений вже сьогодні в Україні та

за кордоном досвід переконливо засвідчує, що інтерактивні технології сприяють інтенсифікації та оптимізації навчального процесу.

Висновки

1. Інтерактивні технології навчання є наступним етапом еволюційного розвитку академічної університетської системи підготовки кадрів, виховання фахової, наукової еліти медичної галузі та формування самодостатніх особистостей із студентської молоді.

2. Опрацьовані технології навчання дають можливість розширити межі існуючих науково-

педагогічних парадигм, сприяють професійному зростанню та розвитку викладачів і студентів.

3. Технологія «мозкового штурму» дає можливість ґрунтовно опрацювати нагальні теми і сформувати у виконавця почуття відповідальності, а в процесі роботи над цією технологією підтримує інтерес дослідника-першопрохідця, що в майбутньому може бути зrealізовано у науково-дослідницькій площині.

4. Метод Таби є універсальним способом проведення контролю вихідного рівня знань із вивченої теми.

Перспективи подальших розробок у даному напрямку

Полягає у вивченні, удосконаленні та імплементації інтерактивних технологій навчання у систему академічної додипломної освіти студентів медичних вишів з метою підвищення якості освіти та підготовки конкурентноспроможних молодих кадрів.

Література

1. Будаев Ю.В. Формирование диалогического общения в образовательном процессе высшей школы / Ю.В. Будаев, О.И. Годованец, Е.Б. Ваколюк [и др.] // Неонатология, хирургия та перинатальна медицина. – 2013. – Т. III, № 2 (8). – С. 138-140.
2. Виленский В.Я. Технологии профессионально-ориентированного обучения в высшей школе : Учебное пособие / В.Я. Виленский, П.И. Образцов, А.И. Уман // Под ред. В.А. Сластенина. – М. : Педагогическое общество России, 2005. – 192 с.
3. Владимирский А.В. Видеоконференции в клинической медицине / А.В. Владимирский // Новости медицины и фармации. – 2013. – № 20-22. – С. 12-13.
4. Гойда Н.Г. Нормативно-правове забезпечення державної політики України щодо охорони материнства і дитинства / Н.Г. Гойда, Р.О. Моїсєєнко // Педіатрія: національний підручник за редакцією В.В. Бережного. – Київ, 2013. – С. 21-39.
5. Денисюк В.І. Проблеми підготовки лікарів і покращення навчання студентів 6-го курсу шляхом розвитку творчості та удосконалення клінічного мислення з внутрішньої медицини / В.І. Денисюк, В.П. Іванов, Г.І. Коцута // Новости медицины и фармации. – 2013. – № 5 (449). – С. 16.
6. Захарова І.Г. Інформаційні технології в освіті: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / І.Г. Захарова. – М. : Видав. Центр «Академія», 2003. – 192 с.
7. Інновація у вищій школі: проблеми, досвід, перспективи: монографія / За ред. П.Ю. Сауха. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с.
8. Ковальчук Л.О. Впровадження інноваційних освітніх технологій у викладання розділу «захворювання слизової оболонки порожнини рота» / Л.О. Ковальчук, В.М. Кулігіна // Вісник Вінницького національного медичного університету. – 2012. – Т. 16, № 1. – С. 181-183.
9. Образцов П.И. Психолого-педагогические аспекты разработки и применения в ВУЗе информационных технологий обучения / П.И. Образцов. – Орел : Орел ГГУ, 2000. – 145 с.

10. Перспективні освітні технології наук : метод. посіб. / [А.М. Алексюк, І.Д. Бех, Т.Ф. Демків та ін.]. – К. : Гопак, 2000. – 560 с.
11. Підаєв А.В. Болонський процес в Європі / А.В. Підаєв, В.Г. Передерій. – Київ, 2004. – 190 с.
12. Рузин Г.П. О Болонской системе и не только / Г.П. Рузин // Новости медицины и фармации. – 2012. – № 5 (403). – С. 23.
13. Шунько Є.Є. Організація та перспективи розвитку перинатальної допомоги в Україні / Є.Є. Шунько, О.Т. Лакша, Ю.Ю. Краснова // Неонатология, хирургия та перинатальна медицина. – 2013. – Т. III, № 2 (8). – С. 6-12.
14. Яремчук Л.В. Використання методу рольової гри при проведенні практичних занять на клінічних кафедрах / Л.В. Яремчук // Biomedical and biosocial anthropology. – 2014. – № 22. – С. 257-259.

References

1. Budaev Yu.V. Formirovaniye dialogicheskogo obscheniya v obrazovatel'nom processe vysshey shkoly / Yu.V. Budaev, O.I. Godovanec, E.B. Vakolyuk [i dr.] // Neonatologiya, hirurgiya ta perinatal'na medicina. – 2013. – T. III, № 2 (8). – S. 138-140.
2. Vilenkiy V.Ya. Tehnologii professional'no-orientirovanogo obucheniya v vysshey shkole : Uchebnoye posobie / V.Ya. Vilenkiy, P.I. Obrazcov, A.I. Uman // Pod red. V.A. Slastenina. – M. : Pedagogicheskoye obshchestvo Rossii, 2005. – 192 s.
3. Vladimirskiy A.V. Videokonferencii v klinicheskoy medicine / A.V. Vladimirskiy // Novosti mediciny i farmacii. – 2013. – № 20-22. – S. 12-13.
4. Gojda N.G. Normativno-pravove zabezpechennya derzhavnoyi politiki Ukraini schodo ohoroni materinstva i ditinstva / N.G. Gojda, R.O. Moiseenko // Pediatriya: nacional'niy pidruchnik za redakciyu V.V. Berezhnogo. – Kiiv, 2013. – S. 21-39.
5. Denisyuk V.I. Problemi pidgotovki likariv i pokraschennya navchannya studentiv 6-go kursu shlyahom rozvitku tvorchosti ta udoskonalennya klinichnogo mislennya z vnutrishnoyi medicini / V.I. Denisyuk, V.P. Ivanov, G.I. Kocuta // Novosti mediciny i farmacii. – 2013. – № 5 (449). – S. 16.
6. Zaharova I.G. Informacijni tehnologii v osviti: navch. posibnik dlya stud. visch. navch. zakladiv / I.G. Zaharova. – M. : Vidav. Centr «Akademiya», 2003. – 192 s.
7. Innovaciya u vischij shkoli: problemi, dosvid, perspektivi: monografiya / Za red. P.Yu. Sauha. – Zhitomir : Vid-vo ZhDU im. Ivana Franka, 2011. – 444 s.
8. Koval'chuk L.O. Vprovadzhennya innovacijnih osvitnih tehnologij u vikladannya rozdlu «zahvoryuvannya slizovoї obolonki porozhnini rota» / L.O. Koval'chuk, V.M. Kuligina // Visnik Vinnic'kogo nacional'nogo medichnogo universitetu. – 2012. – T. 16, № 1. – S. 181-183.
9. Obrazcov P.I. Psihologo-pedagogicheskie aspekty razrabotki i primeneniya v VUZe informacijnih tehnologij obucheniya / P.I. Obrazcov. – Orel : Orel GGU, 2000. – 145 s.
10. Perspektivni osviti tehnologii nauk : metod. posib. / [A.M. Aleksyuk, I.D. Beh, T.F. Demkiv ta in.]. – K. : Gopak, 2000. – 560 s.
11. Pidaev A.V. Bolons'kij proces v Evropi / A.V. Pidaev, V.G. Perederij. – Kiiv, 2004. – 190 s.
12. Ruzin G.P. O Bolonskoj sisteme i ne tol'ko / G.P. Ruzin // Novosti mediciny i farmacii. – 2012. – № 5 (403). – S. 23.
13. Shun'ko E.E. Organizaciya ta perspektivi rozvitku perinatal'noi dopomogi v Ukraini / E.E. Shun'ko, O.T. Laksha, Yu.Yu. Krasnova // Neonatologiya, hirurgiya ta perinatal'na medicina. – 2013. – T. III, № 2 (8). – S. 6-12.
14. Yaremchuk L.V. Viktoristannya metodu rol'ovoї gri pri provedenni praktichnih zanyat' na klinichnih kafedrah / L.V. Yaremchuk // Biomedical and biosocial anthropology. – 2014. – № 22. – S. 257-259.

Реферат

СОВРЕМЕННЫЕ ИНТЕРАКТИВНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ПРЕПОДАВАНИЯ КЛИНИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН У СТУДЕНТОВ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА МЕДИЦИНСКИХ ВУЗОВ

Булат Л.М., Лисунець А.В., Дидык Н.В.

Ключевые слова: образовательный процесс, педагогическое мышление, коммуникативная компетентность, интерактивные технологии обучения

В статье освещены новейшие подходы относительно организации и качества оказания медицинской помощи населению, которое нуждается в квалифицированном кадровом резерве. Развитие общества и учебно-производственных технологий имеет четкие запросы относительно профессионально и информационно образованных, коммуникабельных специалистов, способных вести диалог на равных с коллегами и пациентами ради достижения цели – сохранения здоровья и качества жизни своих подопечных. Такие требования способны удовлетворить современные интерактивные технологии учебы. Представлены результаты внедрения интерактивных методов учебы, а именно «метод мозгового штурма» и метод Табы, в педагогический процесс преподавания педиатрии для студентов 4 курса стоматологического факультета, что дало возможность улучшить успеваемость студентов и обеспечить своевременную ликвидацию академической задолженности.

Summary

ADVANCED INTERACTIVE TECHNOLOGIES OF TEACHING CLINICAL DISCIPLINES AT DENTAL FACULTIES OF MEDICAL UNIVERSITIES

Bulat L.M., Lisunets A.V., Didyk N.V.

Key words: educational process, pedagogical thinking, communicative competence, interactive learning technology

This article focuses on new approaches relating to the organization and quality of medical aid for the population which needs of qualified personnel reserve. Social development as well as training-and-production technology articulate clear demands for well-educated sociable professionals able to maintain fruitful dialogues with colleagues and patients in order to achieve a goal as saving health and life quality of their wards. Such requirements may be complied with the latest interactive learning technologies. The article presents the results demonstrating the effectiveness of the introduction of interactive teaching techniques as well-known brainstorming and the Taba method in teaching the course of pediatrics for the 4th year dental students. This made it possible to improve the academic progress and to ensure the timely liquidation of academic debts.

УДК 616-092.18:378.14

Гришко Ю.М.

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ПАТОФІЗІОЛОГІЇ, ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Складне й відповідальне завдання стоїть перед вищою школою – створити та реалізувати модель успішного, компетентного та конкурентноздатного випускника медичного ВНЗ. Компетентнісний підхід, інноваційні технології – це процес творчої інтеграції знань, ідей, переоцінки та перебудови понять, інформації в курсі патофізіології, коли створюються та реалізуються моделі навчання. Дослідницькі, інтелектуальні та інформаційні технології об'єднані в єдиній освітній системі. Навчальний процес вибудовуємо так, щоб студенти змогли послідовно підходити до розуміння базових компетентностей. В основі їх діяльності уміння навчатися, мислити, переносити знання у контекст нових ідей, нових ситуацій, нового досвіду. У вивченні патофізіології значимим вважаємо такий підхід, що сприяє розвитку критичного аналізу, формує власну думку щодо подальшого розмірковування над усвідомленням висновків, прогнозувань результатів, пошуку істини. Практичне заняття, як основна форма навчального процесу, орієнтоване на формування компетентностей. Усе це може здійснювати лише викладач з високою професійною компетентністю, розвиненими творчими, дослідницькими здібностями, високим рівнем інтелігентності, духовно-морального потенціалу, конкурентноздатності, ерудованості, здібністю до безперервної освіти.

Ключові слова: компетентності, інтерактивні технології, патофізіологія.

Якщо добре розуміти що рухає людиною, спонукає її до дій, до чого вона прагне, виконуючи ту чи іншу роботу, можна, на відміну від примусу, який потребує постійного контролю, так побудувати управління роботою студентів, що вони будуть самі активно прагнути виконати роботу якнайкраще та найбільш результативно.

Творчий викладач – це особистість, яка під впливом зовнішніх чинників набула потрібних для актуалізації творчого потенціалу додаткових мотивів, особистісних утворень, здібностей, які допомагають досягти творчих результатів.

Праця викладача нетворчою не буває й бути не може, тому що неповторні студенти, обставини, особистість самого викладача і будь-яке його педагогічне рішення має виходити із нестандартних дій.

Проте проблема розвитку творчої компетентності викладачів, організації діяльності адміністрації навчальних закладів з мотивації творчості викладачів у сучасних умовах зниження загальної мотивації праці, що пов'язано з практично відсутністю матеріального стимулювання твор-

чої діяльності, потребує пошуку нових шляхів її розв'язання. Можна зауважити, що сучасний стан проблеми творчої діяльності викладача відрізняється відсутністю системності в баченні самої проблеми і, отже, нерозробленістю критеріїв її оцінки, далеко не повним розкриттям механізмів її становлення та розвитку і, як закономірний результат, відсутністю концепції системної реалізації цих механізмів.

Враховуючи ситуацію в світі, розглядаючи особливості економічного та функціонального розвитку структур, можна дійти висновку, що час мотивації, заснований лише на грошовій винагороді, актуальний, але не завжди досяжний.

Тому стає зрозумілим, що розширення меж дослідження різних сторін в освітньому середовищі в Україні вимагає підвищеної уваги до психологічної грамотності викладача [2].

Існує потреба практики в удосконаленні організаційно-педагогічного забезпечення управління творчою діяльністю студентського колективу, в тому числі її мотивації, з одного боку, а з іншого – керівники освітньої установи до мотивацій-